

Міністерство освіти і науки України
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровський педагогічний коледж»
Дніпропетровської обласної ради»

Навчально-методична картка заняття

Назва та № спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

Предмет: Українська мова

Тема: Визначення роду невідмінюваних іменників та абревіатур, правила вживання їх.

Мета заняття: формування компетентного мовця, який усвідомлено прагне поглибити знання про граматичні категорії іменника; зв'язок морфологічної норми з граматичним значенням і граматичними категоріями іменника; норми визначення роду невідмінюваних іменників, коментує їх; дотримує правил визначення роду іменників у складі абревіатур; удосконалювати орфографічні навички;

Забезпечення заняття:

Навчальний конспект

Література:

Основна:

1. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: Навч.посіб.-8-ме вид.- К.: Вища школа, 2007. - 303 с.

Додаткова:

1. Новий довідник: Українська мова. Українська література. - К.: ТОВ "КАЗКА", 2008. -864 с.

2. Орфографічний словник / Уклад. Ковальова Т.В., Коврига Л.П. / - Х.: Сінтекс, 2004. – 1088 с.

3. Ладоня О.І. Українська мова: Навч.посіб./Лван Ладоня. К.: Вища школа, 1993.- 316 с.

4. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія.завдання і вправи: Навч. посібник. – К.: Вища школа,1995.

Інструкція до практичного заняття №

Тема: Визначення роду невідмінюваних іменників та аббревіатур, правила вживання їх.

План практичної роботи

1. Актуалізація мотиваційних резервів здобувачів освіти на основі повторення вивченого.
2. Робота над закріпленням знань, умінь і навичок.
3. Підбиття підсумків.

Хід роботи

I. Підготовча частина.

1. Організаційний момент. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина.

2.1. Вступне слово викладача.

2.2. Перевірка теоретичних відомостей і первинних умінь та навичок з теми.

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Мозковий штурм (письмово дайте відповідь на питання)

- Як визначити рід іменників?
- Які іменники належать до незмінюваних?
- За якими ознаками визначають рід цих іменників?
- Як визначити рід іменників-аббревіатур?

► Розгляньте таблицю. Складіть за нею лінгвістичне повідомлення «Рід незмінюваних іменників».

Рід незмінюваних іменників іншомовного походження

<i>Назви осіб чоловічої статі</i>	іменники чоловічого роду	<i>маестро</i> (чоловічий)
<i>Назви осіб жіночої статі</i>	іменники жіночого роду	<i>мадам</i> (жіночий),
<i>Назви тварин</i>	іменники чоловічого роду	<i>поні, шимпанзе, кенгуру</i>
<i>Назви неістот</i>	іменники середнього роду	<i>резюме, таксі, бюро</i>
<i>Географічні назви</i>	рід визначається за загальною назвою	<i>Капрі</i> (острів) — чоловічий, <i>Сочі</i> (місто) — середній, <i>Міссісіпі</i> (ріка) — жіночий
<i>Запам'ятайте: цеце</i> (муха) — жін., <i>івасі, путасу</i> (риба) — жін., <i>авеню</i> (вулиця) — жін., <i>кольрабі</i> (капуста) — жін., <i>саямі</i> (ковбаса) — жін., <i>гінді</i> (мова) — жін., <i>боржомі</i> (вода) — жін., <i>сироко, торнадо</i> (вітер) — чол.		
Іменник <i>пальто</i> відмінюється.		

Рід складноскорочених слів

<i>Незмінювані складноскорочені слова</i>	рід визначається за головним словом	ГЕС — жін., бо електростанція
<i>Змінювані складноскорочені слова</i>	рід визначаємо граматично за типом відмінювання (здебільшого як іменники чоловічого роду)	ВАК, виш

2.3. Виконання вправ на закріплення знань.

Вправа. З поданими власними назвами складіть речення, вказавши на рід незмінюваних іменників, не використовуючи їх загальні назви.

Самоа (острів), Ньяса (озеро), Фудзіяма (вулкан), Оріноко (річка), Фучжоу (місто), Мак-Кінлі (гора), Фуцзянь (провінція), Маккензі (місто).

Зразок: Велична й неповторна Міссурі широко розлила свої води.

2.4. Робота ПО ГРУПАХ

Інструкція: Виконання вправ буде здійснюватися по групах, кожен здобувач освіти загадає свій послідовний номер у списку навчального журналу і біля кожної групи будуть стояти номери.

I – ГРУПА (номери:1,2, 4,7,9,10,13,14,15,16,20,22,25,27.)

Вправа 1. Утворіть словосполучення.

(Прибулий) месье, (трамвайний) депо, (військовий) аташе, (стрункий) міс, (мій) імпресаріо, (справедливий) рефері, (сміливий) тореро, (відомий) шансонье, (елегантний) маестро, (несамовитий) тифозі, (активний) япі, (австралійський) кенгуру, (проводовий) радіо, (овочевий) рагу, (шотландський) поні, (заповзятий) папараці, (екстравагантний) кутюр'є, (усміхнений) фрейліна, (люб'язний) портье, (літній) мадам, (серйозний) фрау,

Вправа 2. Визначте граматичний рід кожної з абревіатур. Із двома з них (на вибір) складіть і запишіть речення так, щоб на рід вказувала форма дієслова-присудка. ОБСЄ, МАГАТЕ, АТС, ВНЗ, СКБ, ЧАЕС.

II. ГРУПА (3,5,6,8,11,12,17,18,19,21,23,24,26,28.)

Вправа 1. . Утворіть словосполучення, узгоджуючи подані в дужках прикметники-означення з невідмінюваними іменниками.

(Змістовний) резюме, (креативний) кутюр'є, (вишуканий) леді, (захопливий) есе, (яскравий) шоу, (вправний) маестро, (балакучий) мадам, (гламурний) барбі, (затишний) фойє, (швидкий) таксі, (несподіваний) селфічино, (крикливий) какаду, (яскравий) ара, (галасливий) жако, (швидкий) ему, (маленький) шимпанзе, (крихітний) колібрі, (потішний) маго, (неповороткий) гризлі, (новий) табло.

Вправа 2. Визначте і запишіть код — рід незмінюваних іменників-абревіатур. (1 — чоловічий рід, 2 — жіночий рід, 3 — середній рід).

- ООН, ТЮГ, ДАІ, НЛО, ГЕС, СБУ, СНІД,
- Складіть з двома складноскороченими словами 2 речення.

III. Підсумок заняття.

Прочитайте. Напишіть лист однокласникові/однокласниці із пропозицією разом відзначити нове українське свято — День вуличної музики. Використайте вибрані з довідки невідмінювані іменники, узгоджуючи з ними в категорії роду інші частини мови.

Приблизно з кінця ХХ століття в європейських містах з'явилася традиція «вуличних піаніно» — інструмент виставляли посеред вулиці чи площі, аби зіграти міг кожен охочий. Популярність вуличних піаніно значною мірою завдячує ініціативі британського художника Люка Джеррема, який у 2008 році встановив посеред вулиці піаніно з надписом: «Зіграй, я твоє». До 2014 року близько 1200 подібних піаніно з'явилися на вулицях понад 40 міст США, Європи, Австралії, а також у Китаї. В Україні вуличне піаніно вперше з'явилося у Львові 21 червня 2013 року з нагоди Міжнародного Дня Музики. 2014 року піаніно, пофарбоване в кольори українського та європейського прапорів, з'явилося в Києві перед будівлею КМДА. Згодом інструментів у центрі Києва стало декілька.

Підказка. Метро, шоу, маестро, інкогніто, кашне, інтерв'ю.

Уявивши, що такого листа одержали ви, складіть текст електронного листа-згоди чи відмови у відповідь.